

NATUURBEWARINGSBESTUUR

— 'n Nuwe Begrip

DR. ANTON RUPERT.

SYNOPSIS

Modern man has a serious duty to ensure by means of suitable management techniques that the soil and water of our planet with all the forms of life living there, be conserved for future generations.

Dr. Anton Rupert here gives a review of the measures taken on national as well as international levels to carry out this obligation.

Natuurbewaring is maar 'n onlangse begrip. Trouens die eerste Nasionale Park — die Yellowstone Nasionale Park in die V.S.A. — is eers volgende jaar 'n honderd jaar oud. 'n Eeu gelede was die wagwoord: „Verower die ontembare uitgestrekte ruimtes” terwyl vandag se roepstem sekerlik moet wees: „Bewaar hulle asseblief”.

Die eerste nasionale park in die V.S.A. het verskyn toe die Oos-na-Wes trek volbring en pas nadat die eerste transkontinentale spoorweg op 10 Mei 1869 voltooi is.

In Afrika ken ons nog die sg. „Scramble for Africa” in die tagtigerjare van die vorige eeu. Dit is trouens verbasend dat natuurbewaringsbewustheid hier reeds so vroeg ontstaan het.

So vroeg as 1770 het Goeverneur Ryk Tulbagh reeds bekommerd geraak oor die vernietiging van die natuurlêwe, en as President Kruger sy sin gehad het, was die Krugerwildtuin van vandag reeds in 1884 geproklameer as die tweede oudste in sy soort in die wêreld. Die grondslag van 'n wildreservaat is, egter, eers kort voor die Anglo Boere-oorlog gelê toe hy op 26 Maart 1898 die proklamasie onderteken het vir die stigting van die „Goevernemente Wildtuin, 'n stuk grond tussen die Sabie- en Krokodilrivier in Transvaal”.

Dit sou, egter, tot 31 Mei 1926 duur voordat die Nasionale Parkewet aangekondig is en die

Sabie-Wildreservaat bekend sou staan as die Nasionale Krugerwildtuin van Suid-Afrika. Teen 1927 was die park deur slegs drie motors besoek en vandag is die besoekerstal ruim 250,000 per jaar.

Die bevolkingsontploffing het natuurlik as logiese gevolg die noodwendigheid van natuurbewaring. Die grootstedelike groei bring die drang na die vrye ruimtes as normaliseringsfaktor streng na vore. So vind ons dat terwyl slegs 350,000 besoekers die Nasionale Parke in die V.S.A. in 1916 besoek het, die getalle vandag tot 45,000,000 per jaar aangegroei het.

Dit is dus duidelik dat beheer van een of ander aard, nasionaal sowel as internasionaal, noodsaaklik geword het.

Definisie van Natuurbewaringsbestuur

By natuurbewaringsbestuur is die doel om die natuur te bewaar deur oordeelkundige benutting. Ons moet dus gemotiveerde individue betrek en saamhou met die doel om die verstandige bestuur en gebruik van ons natuurbronne te bewerkstellig. Sulke verstandige bestuur kan myns insiens alleen gebaseer wees op deeglike wetenskaplike kennis en met inagneming van alle faktore wat op die spel is.

Die tekort aan opgeleide professionele personeel het die ontwikkeling van natuurbewaring in Suidelike Afrika gedurende die afgelope paar jaar ernstig gestrem. Die aanbieding van kursusse in natuurbewaring vir beide voor- en nagraadse studente is dus 'n belangrike ontwikkeling om hierdie probleem die hoof te bied.

Natuurbewaringsbeginsels sal gepaard moet gaan met sakebestuurskennis om 'n sukses van natuurbewaringsbestuur te kan maak, net soos die landbou vandag beide tegniese kennis en sakebestuurskennis benodig.

Bodembewaring — 'n Ou Begrip

Natuurbewaring in die sin van bodembewaring is natuurlik 'n baie ou verskynsel. 'n Mens se hart voel beklem oor die erosie van Suidelike Afrika, wanneer jy op Europese bodem staan waar ons voorsate vir geslagte, oor eeue heen, bodembewaring toegepas het, en jy dink aan valleie van die Caledonrivier.

'n Mens voel bekommerd as jy dink dat die Basoeto weens armoede die miskoeke verbrand om hitte te verskaf in die snerpende koue, terwyl die kleinboer in Europa met sy buurman sou veg vir 'n bietjie van hierdie natuurlike bemesting.

Natuurbewaringsbestuur moet dus kennis neem van die „kultuur” van die landbou — die agricultura — en van die noodsaak daarvan.

Wat behels natuurbewaring alles?

Maar natuurbewaring behels natuurlik veel meer as die beskerming van wilde diere. Dit behels die beskerming van veldblomme, voëllewe en seelewe, langs ons kuste, want ons fauna en flora, alhoewel volop, is nie onuitputlik nie. Trouens die ondervinding het geleer dat slegs die strengste bewaring van die diere alleen ondoeltreffend is, tensy die nodige habitat vir die besondere spesie ook verskaf word. Daar moet dus in terme van ekosisteme gedink word en nie net aan besondere spesies nie.

Behalwe die bewaring van die eie fauna en flora moet die skadelike vreemde ook afgeweer word. Dink maar aan die skadelike vreemde plante soos die hakea en die litjieskaktus, die onwelkome Europese spore, die Europese mossie, e.a. wat so wyd versprei is. Ons moet dus onder bewaring sowel beskerming van die inheemse fauna en flora as die beheer van wilde diere en hul habitat verstaan.

Beheer kan 'n groot verskeidenheid van bedrywighede insluit, bv. die kweek van voldoende natuurlike voedsel, die verskaffing van water en beskutting, die beheer van roofdiere en siekte en die uitdunning van oortollige bevolking.

Daar is voorbeelde wat aandui dat dit noodsaaklik is om dierebevolkings in natuurtuine en elders te beheer, soos troppe impala in die Natalse Parke, witrenosters in die Hluhluwe-Umfolozi-wildtuine en seekoeie in Uganda.

Miskien die treffendste voorbeeld is die oormatige aantal olifante in sommige Afrika-parke. Ten spyte daarvan dat hul voortplantingstempo een van die laagste in die diere-ryk is, het olifante in sekere gebiede so toegeneem dat hulle nou besig is om hul habitat te vernietig. Ook hier sal beheer toegepas moet word en dit moet op die mees ekonomiese wyse geskied.

Internasionaal

Doeltreffende natuurbewaring ken geen politieke grense nie. Internasionale samewerking is dus 'n absolute vereiste vir die bewaring van die natuurbronne van die wêreld.

Daar is verskeie internasionale natuurbewaringsorganisasies, soos o.a. die Internasionale Unie vir die Bewaring van die Natuur en Natuurlike Hulpbronne (I.U.C.N.), die Wêreld-Natuurfonds (W.W.F.), die Internasionale Raad vir Voëlbewaring (I.C.B.P.) en die Internasionale Biologiese Program (I.B.P.).

Verder is daar ook interstaatlike verdrae oor 'n verskeidenheid aspekte, soos bv. die beskerming van trekvoëls in Noord-Amerika waarvoor daar 'n verdrag bestaan tussen Kanada, die V.S.A. en Mexiko, die beskerming van walvisse, seebesoedeling, internasionale parke, ens.

Volgens 'n voorlopige opname van die Internasionale Kommissie oor Nasionale Parke is daar oor die wêreld 93 lande met nasionale parke en 1205 gebiede wat as nasionale parke kwalifiseer. Daar is natuurlik baie ander gebiede wat wesenlik nie veel van nasionale parke verskil nie, maar volgens die kriteria van die Kommissie, nie daaraan voldoen het nie.

Die Wêreld-Natuurfonds

Die Wêreld-Natuurfonds (World Wildlife Fund) wat hom beywer vir die bewaring van die natuur en die natuurlewe oor die hele wêreld, is in 1961 in die lewende geroep met hoofkwartier in Morges, Switserland.

Die vernaamste doelstelling van die Natuurfonds is om te help met die bewaring van die natuur in sy volle verskeidenheid — landskappe, grond, water, plante- en dierelewe. Om hieraan uitvoering te gee, word fondse

ingesamel en vir belangrike natuurbewaringsprojekte beskikbaar gestel. Ook word besondere pogings aangewend om die breë publiek in belang van natuurbewaring op te voed. Die Fonds werk nou saam met die Internasionale Unie vir die Bewaring van die Natuur en Natuurlike Hulpbronne (I.U.C.N.) wat hom met tegniese en wetenskaplike advies dien.

Die Wêreld-Natuurfonds verrig sy taak met behulp van selfstandige takke in 'n aantal lande. Tans is daar reeds 18 geaffilieerde Natuurstigtings, insluitende ons een in Suid-Afrika, en elkeen werk aktief saam ter verwesenliking van die gemeenskaplike doel.

Die Natuurfonds word beheer deur 'n Raad van Trusteas wat op die oomblik uit 37 lede bestaan, maar tot 50 lede aangevul kan word. Die dagbestuur van die Fonds is die Uitvoerende Raad wat uit 8 lede bestaan.

Daar is vier gespesialiseerde werkkomitees, wat elke onder voorsitterskap van 'n lid van die Internasionale Raad van Trusteas, normaalweg twee keer per jaar vergader.

Die administratiewe werksaamhede van die Wêreld-Natuurfonds word uitgevoer deur 'n permanente personeel onder die leiding van die Sekretaris-Generaal.

In baie bewaringskrisisse is dit nie soseer geld wat nodig is nie, maar eerder doeltreffende en weldeurdragte wetgewende en administratiewe maatreëls. Gevolglik maak die Wêreld-Natuurfonds ook van ander metodes gebruik om natuurbewaring te bevorder. Die Fonds gebruik sy invloed om die aandag van regerings en plaaslike owerhede te vestig op dreigende krisisse en om by hulle aan te dring om die nodige stappe te neem. Deur middel van hierdie „hoë vlak”-vertoë is verskeie krisisse in die verlede afgeweer en doeltreffende bewaringskemas in werking gestel.

Die Internasionale Unie vir die Bewaring van die Natuur en Natuurlike Hulpbronne (I.U.C.N.)

Die Internasionale Unie vir die Bewaring van die Natuur en Natuurlike Hulpbronne is 'n onafhanklike organisasie waarvan die lede bestaan uit state, regeringsdepartemente, private instellings en internasionale organisasies. Tans is

30 state en 226 organisasies lede wat meebring dat die Unie in 75 lande verteenwoordig is.

Die vernaamste doel van die I.U.C.N. is om optrede en aksie te kry wat sal verseker dat die ongerepte natuur en natuurlike hulpbronne in soveel wêrelddele as moontlik bly voortbestaan, nie alleen weens die kulturele en wetenskaplike waarde daarvan nie, maar ook vir die ekonomiese en sosiale welsyn van die mensdom oor langtermyn.

Die Unie beywer hom vir die bewaring van die flora, fauna, grond, water en ander natuurrykdomme van die aarde en probeer om oplossings te vind in gevalle waar wildernisgebiede en lewende organismes met uitwissing bedreig word.

Ook word gepoog om die verskillende habitat-tipes te laat voortbestaan en om meer nasionale parke en reservate vir estetiese, wetenskaplike en ontspanningsdoeleindes te skep. Die Unie is veral daarop gesteld dat ekologiese beginsels toegepas word wanneer besluite geneem word oor grondbenutting.

Elke drie jaar hou die Unie 'n Algemene Vergadering om te besin oor natuurbewaringsaangeleenthede van dringende belang. Tegniese Komiteevergaderings en wetenskaplike simposia word gewoonlik gereël om saam te val met algemene vergaderings. In die verlede is by hierdie simposia onderwerpe behandel soos die bestuur van natuurreservate met behulp van moderne wetenskaplike kennis; grond- en waterbewaring; die ekologiese gevolge van hidro-elektriese ontwikkeling; die rehabilitasie van gebiede wat deur menslike optrede verwoes is, en die bewaring van bedreigde diersoorte.

Die I.U.C.N. werk deur ses vaste kommissies en 'n aantal komitees wat elkeen op 'n spesifieke terrein spesialiseer. Die kommissies is verantwoordelik aan die Uitvoerende Raad, 'n liggaam wat uit 22 persone bestaan en wat verteenwoordigend is van die vernaamste streke van die wêreld.

Die beleid van die Raad word uitgevoer deur die Sekretariaat wat bestaan uit 'n aantal professionele amptenare onder leiding van die Direkteur-Generaal.

Die Unie verkry sy inkomste uit ledegeld, private skenkings en bydraes van stigtings, verenigings en regeringsinstansies. Die grootste enkele bydrae word jaarliks deur die Wêreld-Natuurfonds gemaak.

Die noodsaaklikheid vir internasionale samewerking en optrede op die gebied van natuurbewaring is reeds ruim 60 jaar gelede besef. Die Eerste Wêreldoorlog het ongelukkig die skepping van 'n internasionale natuurbewaringsorganisasie vertraag. Eers in 1948 is die Internasionale Unie vir die Beskerming van die Natuur gestig. In 1956 is die naam verander na die Internasionale Unie vir die Bewaring van die Natuur en Natuurlike Hulpbronne.

NATUURBEWARINGSBESTUUR IN DIE V.S.A.

Die Federale Regering

Daar is nege Federale Regeringsliggame wat verantwoordelik is vir die bewaring en ontwikkeling van die natuurgebiede, geskiedkundige terreine en natuurontspanningsgebiede wat vir die Amerikaanse volk as geheel van besondere waarde is. Die Federale liggame sorg vir koördinasie van Federale, State- en Plaaslike natuurontspanningsprogramme.

Die Stateregerings

Die vernaamste taak van die Staatbewaringsliggame is om binne die verskillende state mooi natuurgebiede, uitgestrekte wildernisse en geskiedkundige plekke van staatswye betekenis te verkry en te bewaar, en om toe te sien dat daar geskikte natuurontspanningsfasiliteite verskaf word sonder om die natuur te skend.

Plaaslike Bestuur

Plaaslike liggame sorg vir die verkryging en instandhouding van geskikte natuurontspanningsgebiede vir die betrokke plaaslike gemeenskappe.

Private Sektor

Private instansies en persone stel ook 'n groot verskeidenheid buitemuurse ontspanningsgeriewe beskikbaar, soos karavaanparke, sportgeriewe, marinas, vervoer,

perdry- en ski-fasiliteite. Die publiek moet egter vir hierdie fasiliteite en dienste betaal.

Die Nasionale Parkstelsel

Die Nasionale Parkdiens, wat onder die Federale Departement van Binnelandse Sake ressorteer, is 'n liggaam wat die publiek dien sowel as die natuurlike hulpbronne moet bestuur. Vanuit die Hoofkantoor in Washington, D.C. en met behulp van ses streekkantore beheer die Diens meer as 270 natuurgebiede, geskiedkundige terreine en natuurontspanningsgebiede van nasionale betekenis.

Die ekosisteem-konsep word toegepas in die navorsing, bestuur en interpretasie van die natuurgebiede wat deur die Nasionale Parkdiens beheer word. Om voorsiening te maak vir die opvoedkundige en estetiese genot van die moderne mens, terwyl die oorspronklike ekologiese verwantskappe behou word, verteenwoordig een van die grootste uitdaginge vir die bestuur van natuurgebiede.

Om te verhoed dat die wildernisgedagte as gevolg van die toenemende besoekersgetalle en swaar verkeer verlore raak, is dit belangrik dat ontwikkeling buite, en nie in die parke nie, sal plaasvind. Die druk sal verlig moet word deur jeughostelle, karavaanparke en kampterreine buite die parke op te rig.

Kampeerdery word as tradisioneel beskou en is versoenbaar met parkdoelstellings. Dit moet egter in gedagte gehou word dat daar besliste perke aan die dravermoë van 'n natuurlike ekosisteem is. Met die hedendaagse vinnige voervoermiddels is daar werklik nie meer 'n behoefte aan grootskaalse oornagfasiliteite in die hart van 'n natuurgebied soos vroeër nie.

Die verduideliking van die natuurwonders in die parke is 'n verdere funksie van die Nasionale Parkdiens. Die interpretasiedienste is uitstekend en sluit in uitstallings by museums, besoekersentrums, filmvertonings, reliëfmodelle, uitstappies, aandprogramme ens.

Die Nasionale Bosstelsel

Die Nasionale Bosstelsel bestaan uit 154 nasionale bosse en 19 nasionale graslande. Hierdie 187 miljoen acre publieke grond word

beheer deur die Bosdiens van die Departement van Landbou, ooreenkomstig die bewaringsbeginsel van veelvoudige gebruik — hout- en waterbronne, weiding vir wild, veevoer, jag en visvang, navorsing en 'n verskeidenheid vorms van buitemuurse ontspanning.

Hierdie bosgebiede is dwarsdeur die jaar vir die publiek toeganklik. Die Bosdiens beskik oor 6,000 kampterreine wat meer as 75,000 gesinne kan akkommodeer. Uitstekende inligtingsdienste lewer 'n groot bydrae om besoeke aangenaam en vrugbaar te maak.

Natuurlewebestuur

Agtien miljoen jagters vorm die ruggraat van die natuurlewebewaringsbeweging in die V.S.A. Die natuurlewe het vir die Amerikaners groot waarde as 'n bron van sport, ontspanning en voedsel en daarom word dit bewaar.

Die jagters in die V.S.A. spandeer jaarliks meer as \$ 1 biljoen aan die beoefening van hul sport en oes ongeveer 2¼ miljoen stuks grootwild.

Die Buro vir Sport-Visserie en Natuurlewe in die Departement van Binnelandse Sake is die Federale Regering se vernaamste natuurlewebewaringsliggaam en het beheer oor 28 miljoen acre beskermde gebied. Die Buro verbeter die habitat van watervoëls en ander diersoorte; onderneem navorsing oor watervoëls, diersoorte wat met uitwissing bedreig word en oor ander onderwerpe; beheer die jag van trekvoëls; sorg vir die toepassing van Federale natuurlewebewaringswetgewing en sorg dat die getalle van diersoorte doeltreffend beheer word.

Die Nasionale Parkdiens en die Bosdiens beheer groot areas Federale grond, veral in die westelike state, waar baie van die grootwild aangetref word. Wildbewaring is slegs een van die vele verantwoordelikhede van hierdie liggame en kry dus nie spesiale aandag nie.

Jag word normaalweg toegelaat in die Nasionale Bosse en ook op baie van die groter militêre reservate waar die Buro vir Sport-Visserie en Natuurlewe die Departement van Verdediging help met natuurlewebestuur.

Die meeste van die werk in verband met die bewaring van die natuurlewe word deur staatsliggame („state agencies”) gedoen,

normaalweg genoem bewarings-, vis- of wilddepartemente. Hierdie Departemente wat hulle inkomste verkry uit jagterslisensies, wend spesiale pogings aan om die toestand van hul wild te verbeter. Elke staat het sy eie jagregulasies wat jaarliks hersien word in die lig van wildbevolkings en habitattoestande.

SUIDER-AFRIKA

Daar is in Suider-Afrika — Botswana, Zambië, Malawi, Angola, Mosambiek, Swaziland, Lesotho, Rhodesië, Suidwes-Afrika en Suid-Afrika — meer as 100 nasionale parke en gelykwaardige reservate. Hierdie gebiede word deur nasionale, provinsiale of private bewaringsliggame in die onderskeie lande bestuur.

As leier op die gebied van natuurbewaring in Suider-Afrika, het Suid-Afrika 'n belangrike taak om te vervul. Ons buurstate het nie alleen ons raad en leiding nodig nie, maar ook ons daadwerklike hulp. In hierdie verband het die S.A. Natuurstigting gedurende die afgelope drie jaar 'n groot bydrae gelewer deur o.a. te help met die skepping van die eerste park in Lesotho, met die vergroting van die Mlilwane-wildtuin in Swaziland van 1100 acre tot 10,000 acre, en met die ontwikkeling van die parke van Malawi en Boswana.

SUID-AFRIKA

Nasionaal

Daar is verskeie Staatsdepartemente wat in mindere of meerdere mate regstreeks by natuurbewaring betrokke is.

Die Nasionale Parkeraad beheer tien nasionale parke. Die Afdeling Seevisserie is in beheer van die vislewe langs ons seekus, terwyl die Afdeling Staatsghwano-eilande verantwoordelik is vir seevoëls en robbe, asook vir die administrasie van die ghwano-eilande. Talle natuurruine, waar die fauna ook beskerm word, word deur die Bosboudepartement beheer.

Die Departement van Landboukrediet en Grondbesit is die bewaarder van al die wildernisgebiede. Die Departement van Waterwese beheer al die natuurlike en opgedamde waters in die Republiek. Die Departement van Landbou-tegniese Dienste is verantwoordelik vir grondbewaring wat in noue

verband staan met natuurlewebestuur. Daarbenewens doen hierdie Departement navorsing oor die kweek van veldblomme en die teel van wildsbokke vir eetdoeleindes. Die Afdeling Veeartsenykundige Dienste het regstreeks belang by wilde diere as draers van siektes.

Die Nasionale Parkeraad

Die hoofliggaam wat in Suid-Afrika op nasionale vlak natuurbeheer toepas, is die Nasionale Parkeraad. Sy werksaamhede is egter beperk tot die geproklameerde nasionale parke, t.w. die Nasionale Krugerpark wat 20,720 vk. Km. beslaan en groot wildbevolkings huisves, die Nasionale Kalahari-gemsbokpark, die Nasionale Bontebokpark, die Nasionale Bergkwaggapark, die Nasionale Aughrabieswatervalpark, die Nasionale Hooglandpark Golden Gate, die Nasionale Tsitsikamaseekuspark, die Nasionale Tsitsikamabospark en die Nasionale Groenkloofpark.

Die Wet op Nasionale Parke is op 31 Mei 1926 aangeneem. Dit is in 1962 hersien en maak voorsiening vir twaalf lede in die Nasionale Parkeraad waarin al vier die Provinsies verteenwoordiging het. Dit is die funksie van die Parkeraad om die diere en plante in die Nasionale Parke te beheer en te bewaar en om fasiliteite vir besoekers beskikbaar te stel.

Die Parkeraadorganisasie is verdeel in ses afdelings wat val onder die beheer van die Direkteur, bygestaan deur die Adjunk-Direkteur en die Finansiële Kontroleur.

Die Parkeraad is 'n Staatsgesubsidieerde liggaam wat vir sy finansies afhanklik is van verskillende bronne. Die gewone jaarlikse bydrae van die Sentrale Regering beloop R120,000; dié van die Transvaalse Provinsiale Administrasie R15,000 en dié van die Kaaplandse Provinsiale Administrasie R10,000. Dan is daar drie Regeringslenings en nog 'n R130,000 per jaar van die Nasionale Padfonds vir die instandhouding van paaie in die Krugerwildtuin. Winste uit die handel en inkomste van donasies, verkoop van publikasies, toegangsgeld en verhuur van huisvesting sorg vir die res van die inkomste.

Natuurbeheer in Nasionale Parke

Die Nasionale Parke het tot stand gekom in 'n tydperk van onbeheerde ontginning van natuurlike hulpbronne en was gedurende die eerste dekades slegs bewaringsgesind. Die idee het posgevat dat ongerepte stukke natuur beskerm moes word teen die aanslae van die mens. In die lig hiervan is alle menslike aktiwiteite stopgesit en dikwels is natuurlike prosesse, soos veldbrande, ook nie geduld nie.

Gaandeweg het die besef deurgedring dat die natuurlike ekosisteme van nasionale parke nie staties is nie. Dit het duidelik geword dat 'n park wat omhein en beskerm word, met verloop van jare sodanig kan verander dat die eindresultaat hemelsbreed verskil van dit wat aanvanklik behoue moes bly. So bv. kan die beskerming teen veldbrand 'n grasveld heeltemal laat verbos, wat dan ook verlies van die grasvretende tropdiere tot gevolg het.

Dit is noodsaaklik dat daar in enige nasionale park wat natuurlike ekosisteme bevat, beheerprogramme toegepas moet word. Die enigste uitsondering in hierdie geval sou parke wees waar klimaksplantegroei die hoofdoel is, bv. reënwoude.

Met die uitsondering van die Nasionale Tsitsikamabospark word in al die nasionale parke 'n redelike groot mate van beheer toegepas. Die hoofbeheerprogramme in die Kruger-wildtuin is waterverskaffing, veldbrand en uitdunning van surplusgetalle.

Reeds 'n paar honderd windpompe en kunsmatige drinkplekke is aangebring. Op die oomblik word 'n omvattende dambouprogram uitgevoer. Dit sal ook pyleidings insluit wat sal strek tot 30 myl van standhoudende riviere af.

Daar word gepoog om die veldbrandbeleid so na as moontlik aan die natuurlike toestand te bring. Onbeheerde veldbrand kan nie toegelaat word nie en dus is die hele wildtuin in blokke opgedeel om brandbestryding te vergemaklik. Hierdie blokke word egter meestal op 'n driejaarrotasie gebrand.

Gereelde sensusse het aan die lig gebring dat sekere diersoorte se getalle buite verhouding hoog gestyg het. Dit is dus nodig om hierdie getalle kunsmatig op 'n meer realistiese vlak vas te pen.

In die meeste ander nasionale parke is watervoorsiening die hoofbeheerprogram. In die Nasionale Kalahari-gemsbokpark is daar hoegenaamd geen standhoudende oppervlaktewater nie. Die voorsiening van kunsmatige drinkplekke was hier dus van die grootste belang om die wild in die Park te hou. Die trekgewoontes van die wild kan egter radikaal verander, wat op die lange duur miskien ander beheerprogramme sal verg, bv. die uitdun van surplusgetalle.

Die herstel, sover moontlik, van die natuurlike dierspektrum in die kleinere sg. spesiesreservate was ook 'n baie belangrike beheerprogram. Baie groot welslae is ondervind en die meeste van die kleiner parke besit tans weer feitlik al die hoefdiersoorte wat vroeër daar voorgekom het.

In hierdie parke is die bewaring van die besondere diersoort egter die belangrikste oogmerk. In die Bergkwagga Nasionale Park word die getalle van die ander diere dus laag gehou om kompetisie met die bergkwaggas so laag as moontlik te hou.

Die Parkeraad beskik oor 'n sterk wetenskaplike navorsingsafdeling om hom te help met natuurbeheer. Die bioloë en ekoloë is voltyds besig met die studie van verskillende aspekte van die beheer van ons nasionale parke.

Behalwe die werk wat deur die Parkeraad se eie wetenskaplikes uitgevoer word, is daar ongeveer eenhonderd projekte geregistreer wat onderneem word deur wetenskaplikes wat aan ander inrigtings verbond is.

Die Parkeraad se opdrag is baie teenstrydig, nl. om die natuur te bewaar in sy natuurlike staat vir die genot van die mens. Die mens kan dit alleen geniet as hy toegang tot die natuur het en dit beteken die inbring van vreemde elemente soos paaie, ruskampe, motors en ander fasiliteite. Die grootste enkele probleem vir die beheer van ons nasionale parke is om te weet wanneer die gebruik van die natuur oorgaan tot misbruik. Die skeidslyn is nie altyd so helder nie.

Provinsiaal

Natuubewaringsbestuur buite die nasionale parke is die verantwoordelikheid van die

provinsies. Bo en behalwe die nagenoeg 60 provinsiale natuurreservate, soos bv. Goukamma-Natuurreservaat in die Kaapprovinsie, die Hluhluwe- en Umfoloziwildtuine in Natal en Loskopdam in die Transvaal, is die provinsiale owerhede ook verantwoordelik vir die aktiewe benutting van die natuurlewe, hoofsaaklik deur middel van jag en hengel vir ontspanning.

Elke provinsie sowel as Suidwes-Afrika, het 'n Departement van Natuurbewaring. In die algemeen bestaan hierdie Departemente se werksaamhede uit administrasie en wetstoepassing, teling van vis en wilde diere, die stigting van natuurtuine, navorsing, roofdier- en probleemdierebeheer, en opvoeding in verband met bewaring.

Kaapland

In Kaapland geskied wetstoepassing deur 'n groep van 21 natuurbewaringsbeamptes, bygestaan deur die S.A. Polisie, provinsiale verkeersbeamptes en 'n vrywillige organisasie van 400 erenatuurbewaringsbeamptes. Laasgenoemde groep is letterlik die „oë en ore” van die Departement oor die hele provinsie.

Varswatervis word gebroei, terwyl 'n warmwatervis-teelstasie beplan word. Stasies is insgelyks gestig vir die kweek van veldblomme en vir die teel van wildsbokke.

Die vis, plante en diere wat op hierdie stasies geproduseer word, word gebruik vir die herbevoorrading van riviere, natuurtuine en plase onderskeidelik, en vir die hervestiging van seldsame spesies in gebiede waar hulle verdwyn het.

Voorsiening is ook in die provinsiale wetgewing gemaak om die kweek en verkoop van veldblomme deur die publiek aan te moedig ten einde die eise aan die veld te verminder.

Die Oranje-Vrystaat

Die werksaamhede van die Departement word in vier groepe verdeel, naamlik Administrasie, Navorsing, Bewaringsbestuur en Voorligting.

Onder Bewaringsbestuur ressorteer alle werk wat direk met die naturomgewing te doen het. Die pligte word verdeel tussen verskillende seksies, t.w. reservaatbestuur, distriksdienste, wild en wilde voëls, inheemse plante en visserye.

Natal

In Natal is die Raad vir die Bewaring van Natalse Parke, Wild en Vis die afdeling van die Provinsiale Administrasie wat verantwoordelik is vir natuurbewaring en vir die verskaffing van buitelug-ontspanningsfasiliteite.

Tans is die Raad in beheer van 35 wild- en natuurreservate met 'n oppervlakte van 526,915 acre. Sy vernaamste taak is om die verskeidenheid parke, elk met sy eie tipiese natuurlike habitat, te bestuur en te onderhou met die oog op die voortplanting, beskerming en bewaring daarin van alle wilde diere, plante en voorwerpe van wetenskaplike belang.

Transvaal

Die pligte en verantwoordelikhede van die Departement van Natuurbewaring in die Transvaal is verdeel in verskeie onderafdelings, t.w. natuurbewaringsbestuur, navorsing, voorligting en administrasie.

Die Afdeling Natuurbewaringsbestuur is spesifiek verantwoordelik vir distriksdienste, flora, voëls, visserie, reservate, wild en wilde diere.

SUIDWES-AFRIKA

Die Departement van Natuurbewaring en Toerisme van die Administrasie van Suidwes-Afrika is regstreeks verantwoordelik vir die ontwikkeling van en beheer oor nasionale parke, wild- en natuurreservate, ontspanningsoorde, fauna, flora en bewaringsopvoeding, asook vir die registrasie, gradering, subsidiering en beheer van hotelle, ruskampe, karavaanparke, safari-ondernemings en die bevordering van toerisme.

PLAASLIKE BESTUUR

In die Republiek is daar 'n groot aantal natuurreservate wat deur Stadsrade, en in Kaapland ook deur Afdelingsrade, geproklameer is en deur hulle beheer word.

PRIVAAT

Die private sektor vervul ook 'n belangrike funksie in natuurbewaring. In die Transvaal alleen is daar meer as 500 privaatnatuurreservate met 'n totale oppervlakte van 1,15 miljoen hektaar.

Ons land is grotendeels in plase onderverdeel en ons boere speel dus 'n vername

rol in natuurbeheer. Dit is die taak van die provinsiale owerhede om aan belangstellende boere leiding te gee in verband met natuurbewaring en die benutting van die natuurlewe.

VERENIGINGS

'n Oorsig oor natuurbewaring in die Republiek is onvolledig sonder vermelding van die talle verenigings wat, elkeen op sy eie gebied en met sy eie hulpmiddels, 'n bydrae lewer tot die bewaring van ons natuurskatte.

TOEKOMS

Die wêreld se eerste Nasionale Park is volgende jaar maar 'n eeu oud.

Die eerste wêreldkonferensie oor Nasionale Parke is maar nege jaar gelede in Seattle, V.S.A. gehou en deur 145 afgevaardigdes uit 63 lande bygewoon.

Aanstaande jaar is die Eeufeesjaar van die nasionale parkebegrip in die V.S.A. 'n Tweede wêreldkonferensie word ter viering van dié besondere geleentheid in die vooruitsig gestel.

Sou dit 'n droom wees om te hoop op die verwesenliking van 'n Wêreld-erfenis Trust wat hom sal beywer vir die permanente bewaring van natuurwonders soos die Victoria Waterval in Rhodesië, die Grand Canyon en die Everglades in die V.S.A., die Serengetiwildvlaktes in Tanzanië, Angels Falls in Venezuela, Mt. Everest in Nepal en Tibet? Hier is natuurskatte wat bewaar moet word ter wille van die ganse mensdom.

Ons hier is geseën met 'n groot rykdom van diere- en plantelewe. In Kaapland alleen is daar meer as 11 000 soorte veldblomme aangeteken.

Wetgewing, hoe doeltreffend dit ook al mag wees, moet hand aan hand gaan met 'n vertolkende opvoedkundige program.

Ons moet die klimaat skep vir oordeelkundige ontwikkeling en bewaring.

Ons moet elkeen trag om die omgewing in 'n ietsie beter toestand te laat as waarin ons dit ontvang het.

Hierin is die rol van oordeelkundige natuurbewaringsbestuur gebaseer op natuurbewaringsnavorsing van die allergrootste belang.